

Csak egy mérce van: megmenteni mindenkit Minden sebész kompenzál

Üllői úti sebészeti klinikai ambulancia. Dr. Weltner János vág, kötöz, maga mossa meg az Alzheimeres öregasszony gipsz alatt elgombásodott kezét. Angolul is megírja a leletet, hogy rögzített ujjú páciensét kiengedjék a fémdetektoros ellenőrzőponton a repülőtéren. Aztán felmegy a frissen operáltakhoz. Megnézi, lemosták-e az elgennyedt sebű cukorbeteg lábát, ellenőrizték-e egy másikonál a katétert; még mindig kétliternyi vizelet lóg a zacskóban, az ágy oldalán. Faggatózik, türelmetlenül mordul, nem tűri, hogy ne jöjjenek rá, mitől omlott össze egy férfi elektrolit-háztartása. Csont és bőr már az az ember. Mintha csak a szemében volna élet. Nehezebb elviselni, mint a frissen csonkolt láb látványát.

■ *Meg lehet szokni valaba?*

– Ha akarja az ember, akkor igen. Emlékszem, az első anatómiai gyakorlatom után, amikor ebédelni mentem a körúti sörözőbe – sóska volt és oldalas, s mi aznap épp a bordát tanulmányoztuk – bevalom, visszajött az egész a tányérra. De ha tudatosan figyelek rá, hogy túllépjek rajta, akkor meg lehet szokni. Olyannyira, hogy szinte workaholic lesz az ember.

■ *Fél négy van, most először robbantunk el a klinikai büfébe, hogy bekapjon egy mignont.*

– Mennyi lehetett, tizenöt beteg? Egy magánintézményben mindez kevésnek számít, igaz, ott húszpercnyi rendelőrezi hétezer forintba kerül, s a költségeket meg kell termelni...

■ *Nem megy a mennyiség a minőség rovására?*

– Ilyenkor kellene sorrendet felállítani. A legkönnyebb ebben tévedni. Délután rendszerint megpróbálok az asztalom felgyült papírhalmából valamit apasztani, de néhány dolgot hazaküldök. Az egyetemi közalkalmazotti tanács elnökeként is akad munka otthonra.

■ *És a magánélet?*

– Ha hazaértem, vacsora, fél tízig munka, aztán jön a kutya, akivel sétálni kell. Az a háromnegyed óra alkalmas arra, hogy kiszellőztessem a fejem.

■ *Egyszer azt mesélte, egyik professzora még a pályája elején kérte, döntse el, hogy jó sebész akar lenni vagy jó apa. Ezek szerint jó sebész lett.*

– Én akkor botor módon azt mondtam Zsebők professzornak, hogy mindkettő. Ő azt, hogy ez nem lehetséges. Igaza volt. A nagy klinikai szakmák, ahol rendszeresen követni kell az irodalmat is, többet igényelnek napi tizenkét óránál. Tizenkét-tizenhárom éves korában a fiam már úgy látta, inkább társaság neki a többi gyerek. Attól kezdve

kevesebb időt igényelt tőlem, és én nem voltam elég erőszakos.

■ *Ön lehetne ma akár professzor is. Amikor utoljára itt jártam a szobájában, a klinika egyben Országos Sebészeti Intézet is volt, s ön volt a főigazgató-helyettes.*

– A sebészeti intézet elkerült a házból, de ma újra helyettes igazgató vagyok. Az más kérdés, hogy az országos intézetek feladatai mára kiüresedtek, mert a kormányok nem igazán akarnak támaszkodni rájuk, ami szerintem jelentős veszteség. Ennek a szobának a története még elődöm, Alánt Oszkár idején kezdődött, amikor a klinika idekerült, s azóta nagyon sok minden indult el mind az intézményből, mind ebből a helyiségből.

■ *Ragaszkodott a szobához?*

– A szabad gondolkodáshoz. És nem is jártam végig azt a tudományos karrierutat, ami a professzorsághoz kell. A folyamatban nagyon sok olyan lépés van, legalábbis a sebészetben, amivel én nem tudtam, nem tudok azonosulni.

■ *Na de így valójában az egész tudományosságot bírálja, ami mindig arról szól, hogy megfelelő esetszámot kell produkálni, megfelelő módszerekkel.*

– Igen, ezért vallom: Magyarországon csak koncentrált, több intézmény együttműködésével keletkezett cikkek lehetnek alkotni. Jó publikációkkal is nehéz neves nemzetközi szaklapokba bejutni. Horányi doktor például, aki a mellékpajzsmirigy-sebészet tudora, rájött valamire. Írt egy cikket, de ezt a valóban újdonságot végül csak a negyedik elismert lap közölte.

■ *Mennyire népszerű ember ön az igazságérzetével, aminek a főváros egészségügyi bizottságában is tanú lehetünk? Nemegyszer előfordult, hogy szabad demokráciaként nyíltan szembe fordult frakciótársával, Szolnoki And-*

rea főpolgármester-helyettesével. Amikor például a Szent Margit Kórház onkológiai profilú szak-kórbázis alakulásáról vitáztva ön közölte, manuális szakmákat is szükséges ott megtartani...

– Nem mindig szeretik, amit csinállok, és én értem ezt. Minden politi-

Fotó: Bodó Gábor

Dr. Weltner János

kus, akár egy hadvezér, elvárja, hogy ha kijelöli a csata irányát, mindenki arra menjen, ellenkező esetben a történetet vereségként éli meg. De még nem volt ebből problémám, senki nem élt velem szemben a hatalmával. Talán, mert érzik, jót akarok.

■ *Ugyanez a szakmában? Ha megkérdezi az ágy mellett, miért ezt a kezelési módot választották, s kiderül, hogy a professzor javasolta?*

– Szakmai területen kevesebb konfliktus van ebből. Egyrészt, mert csapatmunka van, másrészt azokba a dolgokba szólok bele, amelyekben úgy érzem, szilárd talajon állok. Ez persze azt is feltételezi, hogy belátom, nem tudok mindent tökéletesen.

■ *Mitől lesz valaki jó sebész? Mert ön ugye ezt választotta...*

– Kétféle válasz van erre. Az egyik egy 17. századi könyvből való: jó sebész az, aki elég irgalmas ahhoz, hogy ne okozzon felesleges szenvedést, de elég irgalmatlan ahhoz, hogy a szükségeset ne habozzon megtenni. A másik újabb keletű, akkor jöttem rá, amikor engem kezelték. Nagyon kell ismerni a szak-

ma szabályait, s tudni kell, mikor lehet megszegni azokat.

■ *Ha szabad feltételeznem, ebben is élen jár.*

– Töreksem rá, bár egyre ritkábban. Ez a klinika mindig élen járt az új eljárások adaptálásában vagy kidolgozásában. Én is ahhoz a generációhoz tartozom, amely újat hozott: főként az intenzív terápia, a vastagbélsebészet, az egészségügyi szervezés és informatika érdekelt, ott változtattam. Pontosabban változtattunk, mert, hangsúlyozom, itt mindig csoportmunka van.

odaküldi a beteget. A másik ideológia szerint az agresszív belgyógyász és a konzervatív sebész konzíliumból származik a betegnek kedvező eredmény.

■ *Mindig a sebészet érdekelte?*

– Gyerekgyógyász szerettem volna lenni. A Tűzoltó utcai klinikán voltam szigorló. Már akkor is sok súlyos állapotú kisgyerek volt ott, néhányukat láttam meghalni. Nem bírtam elviselni.

■ *A felnőttek halálát könnyebb?*

– Igen. De nem mindegy, mi az alapbaj. Ha valakit rákbetegségben veszítünk el, az nem ugyanaz, mint ha vakbélgyulladás következtében.

■ *Hogy éli meg, amikor elveszít egy beteget?*

– Levert, letört vagyok és szegyenkezem. A beteg elvesztése a sebészetben: kudarcélmény. Azt jelenti, valami nem sikerült. Ha jó sebész vagyok, egyetlen mérce létezik. Meg kell tudnom menteni mindenkit.

■ *De hát vannak olyan helyzetek, amikor túlmegy egy határon...*

– ... a betegség. Persze. Ezt magyarázom én is magamnak. De ez így nem objektív. Ha ez ennyire nyilvánvaló, akkor nem lett volna szabad nekiesni egy műtéttel...

■ *Így aztán egész életében azon hezitál, helyes volt-e? Mi lett volna, ha?*

– Hogy egész életemben, az talán túlzás, de az ember a kudarcaira jobban emlékszik, mint a sikereire. Tőlem elvonatkoztatva: nem véletlen, hogy a műtétes szakmát végzők átlagéletkora alacsonyabb, mint a többieké.

■ *Általában az orvosoké is. Túl nagy a lelkiük?*

– Igen. És ezért egész életükben kompenzálnak.

■ *Ön hogyan?*

– Hangversenyre járok. Vagy addig dolgozom, amíg úgy el nem fáradok, hogy már nem tudok gondolkodni.

■ *Miért van szüksége politikára?*

– A politikának van szüksége rám... Félretéve a tréfát, ha valaki jó mesterember, meg tud gyógyítani, mondjuk négyezer embert. De ha azt szeretném, hogy a sebészet mindenkinek optimális lehetőséget adhasson, a politikába is bele kell folynom. Az egészségügyésznek mindig kicsit többért kell küzdenie, mint az aznapi betevő.

■ *Nemrég volt 60 éves, meddig küzd még?*

– Nem akarok nyugdíjba menni. Nehezen tudom elképzelni, hogy otthon ülök, és nem jövök be a klinikára.

1944. július 17-én született Budapesten, a bombázás alatt. A Vas utcai kórházban kaptak menedéket édesanyjával, akit titokban, a mosodában foglalkoztattak. Édesapját másfél éves korában látta először – amikor hazajött Dachauból. A családban ketten voltak orvosok: nagyapja tisztí főorvos, nagybátyja urológus és sebész volt. Nem jött vissza Auschwitzból. Weltner János 1968-ban, a Budapesti Orvostudományi Egyetemen szerez orvosi diplomát. Hatodévesen mentőzik, foglalkoztatja az intenzív ellátás, csaknem feladja a sebészetért. 1974-ben teszi le a szakvizsgát. Négy nyelvet beszél, három nyelven oktat. Élete első és mindmáig egyetlen munkahelye a ma a Semmelweis Egyetem I. Számú Sebészeti Klinikájának nevezett Üllői úti intézet.